

Aloite: "Pohjois-Savon kylien avunsaantiajan parantaminen kylissä hätätilanteissa"

Pohjois-Savon Perussuomalaisten aluevaltuustoryhmä

Pohjois-Savon
HYVINVOINTIALUE

23-03-2026

KIRJAMO

Dno _____

Aloitteen tausta

Hyvinvointialueen maantieteellisesti laajoilla ja harvaan asutuilla alueilla ensihoidon ja pelastustoimen **avunsaantiaika voi muodostua pitkiksi**, erityisesti syrjäkylillä ja haja-asutusalueilla. Useissa akuuteissa tilanteissa – kuten sydänpysähdyksissä, vakavissa tapaturmissa tai runsaissa verenvuodoissa – **ensimmäiset minuutit ovat ratkaisevia** potilaan selviytymisen ja toipumisen kannalta.

Tällä hetkellä viranomaisresurssit eivät kaikilla alueilla mahdollista nopeaa ensivastetta, vaikka kylissä itsessään olisi osaamista, halukkuutta ja yhteisöllisyyttä osallistua henkeä pelastavaan toimintaan.

Aloitteen sisältö

Pohjois-Savon Perussuomalaisten aluevaltuustoryhmä esittää, että hyvinvointialue selvittää ja mahdollisesti käynnistää **kyläkohtaisen ensiapu- tai ensivasteryhmämallin**, jonka tavoitteena on lyhentää avunsaantiaikaa syrjäseuduilla ja parantaa asukkaiden turvallisuutta ja sen tunnetta.

Mallin keskeiset periaatteet:

- Toiminta perustuu **vapaaehtoisuuteen**
- Ryhmät **eivät korvaa viranomaisia**, vaan täydentävät ensihoidon ja pelastustoimen toimintaa
- Tehtävänä on aloittaa henkeä pelastavat ensiaputoimet ja turvata potilas ammattiavun saapumiseen asti
- Hälytykset tulisivat kylän ensiapuryhmälle hätäensiapua vaativista tilanteista (mm. elottomuudet, tajuttomuus ym.)

Käytännön toteutus (esimerkkimalli Vänninmäki)

- Kyläkohtainen ryhmä (esim. 5–10 henkilöä)
- Hyvinvointialueen tai yhteistyötahon järjestämä:
 - riittävä ensiapukoulutus

- o säännöllinen täydennys- ja harjoitustoiminta (ensiapuharjoitukset, alkusammutuskoulutukset)

Koulutuksissa voisi hyödyntää esimerkiksi Pohjois-Savon pelastusalan liittoa tai pelastuslaitosta. Kustannustehokkuutta syntyy, kun monia kyläryhmiä voidaan kouluttaa samanaikaisesti ja jos tarpeeksi koulutettavia ei tule, niin laajentaa koulutusryhmää yleisesti alueen asukkaille. Samalla nämä toimisivat turvallisuusviestintätilaisuuksina alueen ihmisille, joka on pelastustoimen lakisääteinen tehtäväkin.

- **Selkeä toimintamalli hätätilanteisiin (SecApp-hälytys + tekstiviestihälyttäminen)**

Toimintamalli toimisi siten, että hätäkeskus hälyttäisi korkean luokan tehtäviin osana kyläryhmän, joka saisi hälytyksen esimerkiksi Secapp-sovellukseen ja tekstiviesteillä. Tästä hälytysryhmässä olevat henkilöt voisivat laittaa KYLLÄ TAI Ei ja hälytykselle lähtijät keskenään sopisivat Secappin viestiryhmässä, että lähin ensiapukalustoa sijaitseva henkilö hakisi varusteet mukaan ja lähin autettavaa/pelastettavaa oleva menisi suoraan kohteeseen omalla autollaan.

Mikäli henkilöitä olisi paikalla riittävästi, yksi henkilöistä voisi välittää SecAppissa tilannekuvaa kohteeseen saapuville yksiköille. Tämä auttaisi viranomaisketjua tilannetiedon saamisessa. Ja jos lisää porukkaa tulee paikalle, opastuksen järjestämistä yms.

- **Yhteinen ensiapuvarustus kylälle (AED-defibrillaattori, ensiapuvälineet, alkusammutuskalusto)**

Ensiapuvarustuksen hankkimiseen kylät voisivat kylä- ja metsästysseurojen kautta osallistua omatoimisesti. Hyvinvointialue voisi halutessaan tukia rahallisesti näiden hankintojen toteutumista. Näissä hyödynnettäisiin laajasti Leader-tuki rahoitusta, jota on saatavilla turvallisuustarkoituksiin.

Esimerkiksi Vänninmäen kylällä hankittiin juuri viime vuonna defibrillaattori metsästysseuran ja nuorisoseuran yhteistyöllä. Hankkeen rahoittajana toimi Ylä-Savon veturi. Hankkeeseen saatiin rahoitusta EU:lta. Deffa sijoitettiin lämpökaappiin ulos, jotta se on 24/7/365 jokaisen haettavissa. Defibrillaattorista on tehty merkinnät sovelluksiin ja se näkyy 112-Suomi sovelluksessa.

Tukipaikkana tällaiselle kalustolle voisi olla esimerkiksi kylällä sijaitseva kylätalo tai metsästysseuran jahtivaja. Kalusto olisi siellä lukkojen takana ja yhteisestä paikasta saatavilla.

Hyödyt hyvinvointialueelle ja asukkaille

- Avunsaantiaikojen lyheneminen

- Vakavien vammojen ja kuolemantapausten ehkäisy
- Aukkaiden turvallisuuden ja varautumisen parantuminen
- Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistuminen
- Kustannustehokas keino täydentää palveluverkkoa
- Mahdollisuus pilotoida malli ensin valituilla kylillä/alueilla

Tunnistettavat riskit:

- Salassapitoon ja yksityisyyden suojaan liittyvät asiat

Nämä tulisi selvittää ja kirjoituttaa jokaisella osallistuvalla henkilöllä vaitiolo- ja salassapitosopimus sekä selvittää rikosrekisteriotteet näihin osallistuvilta henkilöiltä.

- Kaluston kunnossapito

On pieni riski, että kalusto ei toimisi. Kalusto on kuitenkin pääasiassa huoltovapaata. Defibrillaattori vaatii vain patterien tai akun vaihdon säännöllisin väliajoin sekä steriileissä hoitovälineissä menevät päiväykset tiettyssä ajassa vanhaksi. Nämä huollot todennäköisesti onnistuisivat esimerkiksi harjoituspäivän tai kyläaktiivin toimesta.

Muita perusteluista ja miten muilla alueilla:

Keski-Suomi

On selvitetty, että Keski-Suomen hyvinvointialueella on tehty vastaavaa ja siellä on kirjoitettu toimintaan osallistuvien kesken sopimukset. Heillä on noin 20 ensiapuryhmää, joilla on defibrillaattorivalmius. Ryhmät koostuvat 2-15 henkilöstä ja heillä hälytys tapahtuu tekstiviestitse. He jakavat tiedon ja tehtävät hälytyksen saatuaan WhatsApp-ryhmässä keskenään. Heille hälytykset tapahtuvat hätäkeskuksen kautta ja heille on piirretty järjestelmään tietty hälytysalue, josta tehtävät tulevat. Tehtäviksi heille on määritelty sydänpysähdykset, josta hälytys lähtee.

Koulutusta ryhmälle on annettu liittyen hätäensiapuun ja defibrillaattorin käyttöön pelastuslaitoksen toimesta.

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalassa on vastaavaa toimintaa, joka painottuu pelastustoimen tehtäväkentän alueelle. Siellä hälytykset ryhmälle lähtevät SecApp-sovelluksen kautta ja siellä hälytyspäätöksen tekee paikallinen pelastusviranomais. Hätäkeskuksen kautta suoraan hälytykset eivät kulje heillä. Ryhmää on hyödynnetty mm. myrskytuhojen aikaan ja pitkäkestoisissa varautumistilanteissa. Lisäksi korona-aikaan ryhmien jäseniä avusti kylien

ihmisiä kaupassa käynneissä ym. Pohjois-Karjalassa ryhmän koulutus on painottunut pelastustoiminnalliseen osuuteen. Siellä on räätälöity kurssi nimenomaan tätä tarkoitusta varten, joka on kevennetty malli pelastustoiminnan peruskurssista (sopimushenkilöstön koulutus). Lisäksi ryhmien henkilöille on annettu turvallisuus- ja valituskoulutusta mm. hätäensiapu ja alkusammutus.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia:

"Halu osallistua ja auttaa ilmenee järjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan lisäksi myös perheen tai lähiyhteisön jäsenten toiminnassa, naapuriapuna, kyläyhteisöissä, sosiaalisen median verkostoissa ja erilaisissa ryhmissä toimimisena sekä kansalaisten omatoimisena varautumisena." (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia: Valtioneuvoston periaatepäätös, s. 43)

Aloitteen alkuperäinen laatija

Lasse Sevon

Alueen Asukas / varavaltuutettu
Sonkajärvi

P. 040-1825140

lasse.sevon@gmail.com

Allekirjoitukset:

Taru Lindholm

Sami Kumpulainen

Tessa Ollik

Taru

Jukka Pitkä

Petra Kaininen

Myyrky

Kristillisdemokratia koko valtuustoryhmä:

~~Antti~~

Sami

Jukka

Joni

Antti Petteri Vanam

Vesa Linnanmäki

Matti Kouvola

Antti Saarela

Antti Saarela

Kari Lepponen

Mine Peltola

LEL

Aino-Katri Aho

Heidi Eskola

Alexi Esala

Muinaiset

Antti Lepponen